

1902

1928

2007

Klimada Yöneticilere Ayrıcalık

Washington DC Amerika'nın başkenti olarak kabul edildiğinde, bugünkünden çok farklı bir yerd. En azından klimalar geliştirilinceye kadar. Yeni bağımsızlığını kazanmış kuzey ve güney eyaletlerinin ortaklaşa kararıyla başkent olarak seçilen Potomac Irmağı çevresi, Başkan Washington tarafından incelendi ve kentin kurulacağı yer belirlendi. Washington DC bir bataklık üzerine kurulmuştu ve en azından ilk yıllarda kentin ortasından açık bir kanalizasyon akıyordu. Sıcak ve nemli yaz aylarında başkentte yaşamak tam bir sefaletti. Ülkenin ilk başkanı ve ilk "hava uzmanı", yeni kentin ABD başkenti oluşunu göremedi ama Virginia'da Mount Vernon'daki evinde kendisine oldukça serin bir ortam yaratmayı başardı. Washington'un evi, daha sonra Beyaz Saray adını alacak binanın 10 mil güneyindeydi. Herkes dev buz bloklarının önünde yelpazelenerek serinlemeye çalışıyordu. Kongre, yaz başında kentten ayrılıyor, temmuzda sıcaklar başladığında herkes çoktan gitmiş oluyordu. İlk anayasaya göre kongre aralık ayında toplanıyordu.

Yüz yıl sonra çok büyük bir değişiklik olmamıştı. 1909'da Başkan William Howard Taft, Beyaz Saray'a bir soğutma sistemi yerleştirmeye çalıştı. Çatıdaki büyük buz bidonları üzerine yerleştirilen elektrikli vantilatörler havayı soğutuyor ve ısıtma sistemindeki hava kanallarından soğuk hava veriliyordu. Bu sistem başarılı olmadı ve kısa bir süre sonra kullanılmadı. Kimse başkentin yaz sıcaklarından kurtulabileceğini düşünmüyordu.

1920'lerin sonlarında Washington, Carrier sayesinde rahatladı. 1928'de temsilciler meclisine klima yerleştirildi. Aralık 1928'de meclisin açılışında bir Carrier iç ortam ünitesi resmen hizmete girdi. 1929'da senatoya da klima yerleştirildi.

1929 yılı Noelinde çıkan bir yangından büyük zarar gören Beyaz Saray'ın batı kanadı 1930'da yeniden yapıldı. Bu sırada başkanlık binası

ve ticaret bakanlığı da klima cihazına sahip oldu. Başkan Franklin D. Roosevelt ve ekibi 1933'de ilk sıcak yazlarını yaşadı ve ikinci kattaki özel konuta yerleştirilen bir klima cihazı, çocuk felci nedeniyle rahatsız olan başkanın acılarını azalttı.

Carrier 1998'de yeniden Başkan'ın dikkatini çekti. Başkan Clinton, California eyaletinin San Fernando kentinde yapılan yeni yerleşim alanı West Side Village'in açılış konuşmasını yaptı. Buradaki evlerde, Konutlarda İleri Teknolojiler Ortaklığı'nın deyimiyle "gelecek nesil Amerikan evleri"nin ilk örneği olan ileri ve yenilikçi sistemler kullanılıyordu. Kullanılan tek ısıtma, havalandırma ve iklimlendirme sistemi ise Carrier'ın ozon tabakasına zarar vermeyen Weathermaker'ı ile PuronA merkezi klima cihazıydı.

Roosevelt'in Beyaz Saray'a klima cihazı yerleştirmesinin üzerinden 70 yıl geçti. Carrier bugün de Amerikan başkanlarını serinletiyor. 2000 yılı sonbaharında Clinton yönetimi, başkanın kasım ayında Vietnam'a yapacağı gezi sırasında birçok yerde klima cihazı bulunacağını varsayıyordu ama gerçekte böyle olmadığı görüldü. Yine Carrier'a başvuran Beyaz Saray, Carrier'ın Vietnam şubesinin, başkanın dolaşacağı yerler için 30 tane Slim Pac tipi klima cihazı sağlamasını istedi.

Geçici Laboratuvar

Bugün herkesin evinde klima cihazı olması doğal karşılanıyor. Sanayileşmiş ülkelerde her yerde klima var ve iç ortamların soğutulmadığı bir yaz mevsimi düşünülemez bile. Ama 1920'lerin sonlarında evlerde klima uygulaması yeni yeni başlıyordu. Carrier evler için ürettiği ilk klimasını 1928'lerde piyasaya sürdü. Kışın kullanmak üzere üretilen bu cihaz ortamı ısıtıyor, nemlendiriyor, temizliyor ve soğukta havanın bütün evde dolaşmasını sağlıyor ve ayrıca yazın da ortamı soğutuyordu.

Ama tek soğutma kaynağı soğuk su olduğundan, Carrier ve arkadaşları evlerde kullanılabilecek bir soğutma makinesi de geliştirmeye çalıştılar ve bu çalışma sırasında önemli bir sorunla karşılaştılar. Bu yeni soğutma cihazını nasıl test edeceklerdi? Bulunan çözüm, sorundan daha karmaşıktı. Carrier bu klima sistemini, Carrier yöneticilerinden Irvine Lyle ve Oscar Bate'in evlerine yerleştirmeye karar verdi. Her ikisi de New Jersey'de yaşıyordu. Denemede, üç sorunun yanıtı aranacaktı. Carrier, gereken soğutma miktarıyla dış ve iç ortam sıcaklıkları arasındaki fark arasındaki bağlantıyı bulmaya çalışıyordu. Her iki uygulama yöntemi ayrıca konfor açısından karşılaştırılacaktı.

Lyle'in evinde soğuk hava tavana yakın bir yerden verildi, Bate'in evindeyse zemine yakın bir noktadan. Son olarak, yüksek basınçlı serpantinini verimiyle düşük basınçlı serpantinini verimi karşılaştırılacaktı.

Carrier'ın 1960 ve 1970'lerde popüler olan "Round One" isimli yoğunlaşma ünitesi.

İlk sonuçlara dayanarak daha fazla sayıda evde yeni araştırmalar yapıldı. Büyük Bunalım sırasında kimse evine klima yerleştirmeyi düşünmüyordu ama II. Dünya Savaşı'ndan sonra talep arttı. Bugün Carrier'ın Weathermaker adlı ev klimaları milyonlarca insanı serinletiyor. ABD Nüfus Bürosu'nun araştırmasına göre, Amerika'daki evlerin %80'inde klima var. Bu rakam Güney'de %90'a ulaşılıyor.

1928

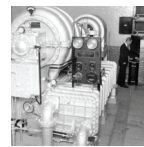

Carrier iç hava sistemi, ABD Temsilciler Meclisi'nin aralık ayı kısa dönem açılışına görevine resmen başlıyor.

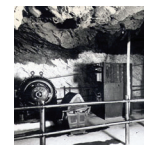
Carrier, ilk klima ünitesini, perakende satış yapan dükkanları için 1,18 m³/s hava ihtiyacı olan Merchants Soğutma Şirketi için tasarlıyor. Ünite, Newark/New Jersey'deki yumurta deposunun hava kontrolü için kullanılıyor.

Carrier, konutlar için tasarladığı ısıtma, nemlendirme, temizleme ve havalandırma yapabilen "Weather maker"ı piyasaya sürüyor.

ABD senatosu, ağustos ayında Carrier tarafından soğutuluyor.

Carrier, Brezilya'daki Morro Velho altın madeni için bir hava koşullandırma sistemi tasarlıyor. Sistem, dakikada 575.000 lt. hava soğutuyor ve yerin 2 bin metre altındaki 55°C'lik hava sıcaklığını düşürüyor. Carrier, bu çalışma sonunda, "Madenlerin ve Havalandırma Gerekli Benzeri Bölgelerin Soğutulması Sistemi" konusunda patent alıyor.